

Evaluatie Filmhub Oost

1 JULI 2021 TOT 30 JUNI 2022

Inhoud

VOORWOORD 3

DEEL A1 ZELFEVALUATIESCAN 4

A1. Onze missie	5
A2. Onze partners	7
A3. Onze regionale werkwijze	11
A4. Het onderwijs	12

DEEL A2 SPEERPUNTEN 13

Onsluiting & bemiddeling aanbod	14
Kennisdeling &	18
Deskundigheidsbevordering	
Strategie:	22
Meten & Weten	
Doorontwikkeling	
Communicatie en informatie	

DEEL B ANALYSE VAN VRAAG EN AANBOD IN DE REGIO 27

B1. Analyse van de aanbodkant	28
B2. Analyse van de vraagkant	31

TOELICHTING

In dit evaluatie verslag blikken we terug op de eerste 2 jaar.

Deel A “de Zelfevaluatiescan” bestaat uit twee delen. In deel 1 nemen we onze missie onder de loop en zoomen we in op de belangrijkste samenwerkingspartners met wie wij landelijk en regionaal onze missie nastreven. Hoe we daarin stappen hebben gezet het afgelopen jaar. We reflecteren en analyseren hoe het eerste jaar van deze projectperiode is verlopen. Wat gaat goed en waarop moeten we bijsturen? Waar liggen nog kansen?

In deel 2 zoomen we concreet in op de activiteiten en geven daarbij een korte toelichting. We doen dit aan de hand van de activiteiten pijlers: Ontsluitingen bemiddeling van vraag en aanbod; Kennisdeling en deskundigheidsbevordering; Meten en weten; Doorontwikkeling; Communicatie en informatie. In deel B maken we een analyse van zowel de aanbod- als de vraagzijde. We geven de stand van zaken weer en brengen de uitdagingen van de komende periode in beeld.

Voorwoord

Het afgelopen jaar was wederom een bijzonder jaar te noemen, waarin de gevolgen van de pandemie nog volop aanwezig waren. De culturele sector was wederom een aantal maanden op slot. Ook de scholen zijn kort gesloten geweest. De impact van corona en de gevolgen van de lange Lock Down tijdens de eerste coronagolf in 2020 waren zichtbaar aanwezig in het onderwijs. De focus op scholen lag dit jaar op het inhalen van de (vermeende) achterstanden die leerlingen opgebouwd hebben tijdens de lange sluiting van de scholen in 2020. Daarnaast heeft het onderwijs ook te maken gekregen met de psychische gevolgen bij leerlingen als gevolg van de pandemie. Dit heeft allemaal extra tijd gevraagd van het onderwijs. Leraren waren hierdoor druk en hadden geen tijd, ruimte en energie om zich bezig te houden met hun eigen na- en bijscholing. Als Filmhub hebben wij dit gemerkt doordat er weinig animo was om deel te nemen aan events en trainingen. Ondanks wij een aantal events hierom niet door hebben kunnen laten gaan, dan wel in een andere (afgeslankte) vorm, hebben wij dit jaar toch heel veel bereikt.

De Lock Downs van de afgelopen jaren hebben bijgedragen aan een snellere digitalisering van de maatschappij. Dit heeft nieuwe werkvormen, samenwerkingsvormen en kansen opgeleverd. Zo is ook dit schooljaar duidelijk geworden dat het aanbieden van trainingen online (webinars) een goed en duurzaam alternatief is voor live kennistrainingen. Een bijkomstig voordeel van een webinar is dat deze ook naderhand online beschikbaar blijft en bekeken kan worden door geïnteresseerden die op de oorspronkelijke datum niet aanwezig waren. Hiermee vergroten wij ons bereik.

Voorts hebben wij het afgelopen schooljaar veel tijd geïnvesteerd in individuele trainingen van docenten en filmeducatiemedewerkers op school- en organisatieniveau. Docenten hadden wel behoefte aan coaching en contact, maar wel op hun eigen moment. Dit maatwerk kost weliswaar meer tijd dan massa events, maar is wel effectiever. Je komt sneller tot een gesprek over verankering en bouwt duurzamere relaties op.

Naast deze individuele trainingen en coaching sessies aan leraren, filmtheaters en scholen hebben wij ook extra tijd geïnvesteerd in lokale, regionale en landelijke samenwerkingen. In deze evaluatie komen wij terug op hoe wij nieuwe samenwerkingen zijn aangegaan en bestaande samenwerkingen hebben bestendig en geïntensiveerd.

Al met al kijken wij terug op een goed jaar waarin hard is gewerkt en veel is bereikt.

Neeltje Holland
(Projectleider Filmhub Oost)

DEEL A1 ZELF EVALUATIE SCAN

A1. Onze missie

Het is onze missie dat alle leraren(opleiders) in onze regio film en beeld leren spreken en verstaan en dat alle (film)aanbieders in de regio optimaal op de hoogte raken waar en hoe de kansen en mogelijkheden liggen in het onderwijs. Net zoals veel onderwijsprofessionals op dit moment weten wat mediawijsheid en cultuureducatie is, begrijpen alle leraren van nu én morgen, alle lerarenopleiders, schoolbesturen en lesontwikkelaars wat filmeducatie is, wat de meerwaarde van filmeducatie is en hoe je als leraar film bewust kunt toepassen in de lessen. Of leraren nu lesgeven in het primair, voorgezet of speciaal onderwijs, of ze geschiedenis, Nederlands, of kunst & cultuur doceren: het is ons doel als Filmhub om alle leraren(opleiders) in onze regio film te leren spreken. Doormiddel van de inzet van film- en beeldeducatie ondersteunen we de leerweg van leerlingen en streven wij naar verankering van film- en beeldeducatie op elke school in Gelderland en Overijssel.

LEER FILM SPREKEN, LEER BEELD VERSTAAN

Wij streven naar een structurele plek voor filmeducatie in het onderwijs, zodat iedere leerling de kans krijgt en gestimuleerd wordt zich te ontwikkelen tot beeldbewuste burger.

Via lokale samenwerkingspartners (cultuurpunten, bibliotheken, filmaanbieders en filmtheaters), bestaande infrastructuur, deskundigheidsbevordering en (het verbinden van vraag en) aanbod willen we dit bewerkstelligen in samenwerking met het Landelijk Netwerk Filmeducatie en onze 5 partnerhubs. We richten ons daarbij op het po, s(b)o, vo, vso en mbo. Om ervoor te zorgen dat het in de toekomst vanzelfsprekender is om bewust en kritisch met film om te gaan, investeren we niet alleen in huidige leraren en leerlingen, maar richten we ons ook op lerarenopleidingen.

Filmhub Oost adviseert, ondersteunt en inspireert organisaties in Gelderland en Overijssel die bezig zijn met film- en beeldeducatie. We zijn verbinder, wegwijzer en aanjager voor het onderwijs en het culturele veld in landsdeel Oost. Het is onze missie als Filmhub om filmeducatie in de volle breedte te verankeren in het onderwijs.

Onze missie is nog steeds urgent en relevant

Uit het onderzoek van Emiel Copini – ‘Verankering in Beeld’¹, waarin de huidige verankering van filmeducatie op Nederlandse scholen in kaart is gebracht – komt naar voren dat in Overijssel en Gelderland het merendeel van de scholen, zoals we ook in de andere regio’s zien, in de beginfase van verankering van filmeducatie verkeren.

Het onderzoek ‘Verankering in Beeld’ bestond onder meer uit een enquête welke door de hubs en hun directe partners zo breed mogelijk is uitgezet onder alle scholen in de eigen regio.

Om landelijk gezien een objectief beeld te krijgen van verankering zijn een aantal voorwaarden noodzakelijk:

1. Een minimaal aantal po en vo scholen dient de vragenlijsten in te vullen.
2. Vanuit die scholen moeten meerder personen de vragenlijst invullen:
Po: minimaal twee personen bv schooldirecteur en een leraar/ interne cultuurcoach (icc’er).
Vo: vanuit drie verschillende secties een leraar.
3. De vragenlijst moet onder een zo breed mogelijk palet van scholen uitgezet worden ter voorkoming dat de vragenlijst alleen scholen bereikt waarmee de hubs en cultuurpunten al warme contacten hebben. Op die scholen kunnen we er immers vanuit gaan dat er al enige bekendheid is met film- en cultuureducatie.

¹ Emiel Copini – ‘Verankering in Beeld’, 2020. Terug te lezen via <https://cloud.filmeducatie.nl/s/KpjLAPZBHGzn8rs>

Helaas bleek de timing van het onderzoek – kort na het uitbreken van de coronapandemie – ongelukkig. Scholen waren te druk en de respons vanuit het onderwijs was heel marginaal.

Uiteindelijk is besloten – door de ene hub eerder dan de andere – om actief de warme contacten te benaderen en is er tevens gewerkt met incentives om respons te stimuleren. Filmhub Oost is in september 2021 tot deze andere benadering overgegaan. Dit heeft slechts deels gewerkt. Het minimaal aantal noodzakelijke scholen is toch nog steeds niet gehaald en door het actief benaderen van de warme contacten is er ook geen sprake meer van een representatieve nulmeting. Voorts is de enquête op veel scholen slechts door 1 persoon ingevuld. Door het lage aantal scholen dat uiteindelijk heeft deelgenomen aan de enquête geven de resultaten geen sluitend resultaat naar de verankering van filmeducatie.

In vergelijking met het landelijke beeld van de verankering van filmeducatie valt wel op dat relatief meer scholen in Filmhub Oost op het gebied van aansluiting en programma 'ad hoc' of 'gestructureerd' verankerd zijn. Hier zijn we best een beetje trots op. Te meer Filmhub Oost ook pas op het allerlaatste moment is overgegaan tot het benaderen van de warme contacten.

A2. Onze partners

De Filmhub heeft inmiddels een goed netwerk van partners en stakeholders om zich heen verzameld. We weten ons (financieel) gesteund door het Filmfonds en Provincie Gelderland. Wie zijn onze nauwe samenwerkingspartners?

Stuurgroep Filmhub Oost

De stuurgroep heeft als belangrijkste taak het vervullen van een initiërende, signalerende en op doelstellingen bijsturende rol ten aanzien van het project. Deze taak bestaat uit het regelmatig beoordelen van de voortgang, de projectdoelstelling en de resultaten. Tijdens en na afronding van een projectfase zal de stuurgroep bekijken of de voortgang voldoende is, de doelstellingen nog gelden en de beoogde resultaten gehaald.

Vertegenwoordigd in deze stuurgroep zijn Stichting LUX (voorzitter, penvoerder) en Concordia in Enschede. De stuurgroep heeft ook een adviserende rol over kader en doelen, en beslist over de goedkeuring van het activiteitenplan en de manier waarop vorm wordt gegeven aan de uitvoering in Oost-Nederland.

Landelijk

Filmhub Oost werkt intensief samen met het Landelijk Netwerk Filmeducatie (LNF) en de 5 andere hubs om de gezamenlijke missie – het verankeren van Filmeducatie in het funderend onderwijs – vorm te geven. Filmhub Oost en Filmhub Zuid-Holland gingen als eerste 2 pilot hubs in 2019 van start. Begin 2020 zijn ook Filmhub Midden, Filmhub Noord, Filmhub Zuid en Filmhub Noord-Holland van start gegaan.

Vorige jaar hebben we geconstateerd dat de coronacrisis van invloed is geweest op de startende samenwerking van de hubs onderling en met het landelijk Netwerk Filmeducatie. Door de organisatorische uitdagingen waarmee de hubs te kampen kregen vanwege de pandemie zijn de hubs en het LNF er toen niet altijd optimaal aan toe gekomen om gezamenlijke kaders, taakverdeling en doelstellingen verder te bepalen.

Door de uitdagingen van de pandemie heeft het toen aan een gezamenlijke effort en tijd ontbroken om tot een gemeenschappelijke en structurele aanpak te komen waarbij taken, planning en focus optimaal op elkaar afgesteld werden.

Het afgelopen jaar was er hiervoor wel tijd, ruimte en energie. In september 2021 is er dan ook een bijeenkomst geweest met de penvoerders van de hubs. In dit overleg is besproken hoe we tot een nog betere samenwerking kunnen komen en dat – als het gaat om overstijgende thema's en kennisdeling – er intensief samengewerkt en afgestemd dient te worden, mede om tijd en budget efficiënt in te zetten en te besteden en dubbel werk te voorkomen.

Samenwerken in verscheidenheid

De projectleiders hebben een intensief coachingstraject achter de rug onder professionele begeleiding om te komen tot een efficiënte en effectieve samenwerking binnen het netwerk waarbij er gewerkt wordt aan de gemeenschappelijke missie, 'Verankering van filmeducatie in het funderend onderwijs'.

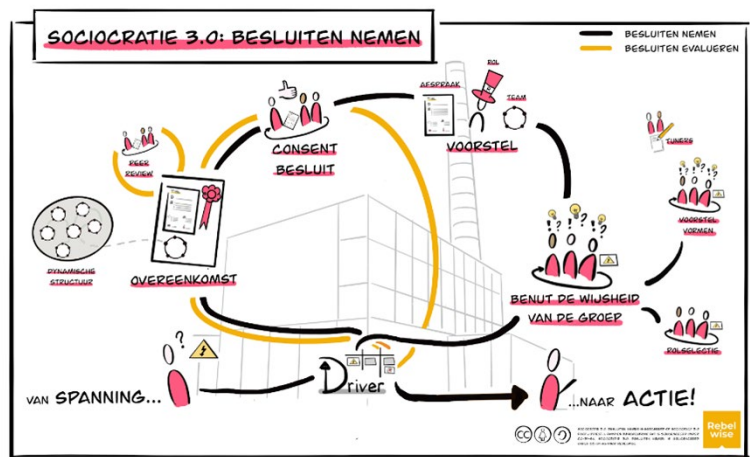
Alhoewel we allemaal dezelfde missie hebben is de aanpak van iedere hub weer anders en dat heeft alles te maken met de lokale aanjaagorganisatie die een hub is, waarbij aansluiting wordt gezocht bij de regionale werkwijze en structuur. Als een kameleon past een hub zich hieraan aan. De lokale structuur is in iedere provincie anders. Dit betekent dat zelfs binnen het werkgebied van een hub er meerdere werkwijze en lokale structuren zijn. Ook voor de provincies Gelderland en Overijssel geldt dit. Voorts werken hubs vraag gestuurd. Een hub kijkt wat de behoefte is in de provincie en levert maatwerk op de scholen. De behoefte wordt in beeld gebracht en naar boven gehaald als deze latent aanwezig is.

Tijdens de coaching sessie is ingegaan hoe je als hubs oog krijgt, hebt en houdt voor elkaars verscheidenheid en hoe om te gaan met het verschil in snelheden die dit met zich meebrengt zonder het gemeenschappelijke doel – de verankering van filmeducatie – uit het oog te verliezen. Wat immers nu opportuun en noodzakelijk is voor de ene hub kan voor de ander hub (nog) niet relevant zijn. Die relevantie kan wel groeien in de loop der tijd. Gaat voor de een het proces te snel, voor een ander kan ditzelfde proces juist voor een vertraging in uitvoering zorgen. Hoe vind je met elkaar hierin de juiste balans? Hoe kom je tot besluiten en hoe evalueer je die?

Er is gekomen tot een werkwijze gebaseerd op sociocratie 3.0: Hoe voorkom je dat je verzandt in een eindeloos gesprek waarin iedereen zijn zegje doet en resultaten ver weg blijven en je energie uiteindelijk weglekt? Sociocratie 3.0 (kortweg S3) geeft handvatten hoe je binnen een netwerkstructuur bestaande uit verschillende organisaties toch snel en efficiënt tot besluitvorming en samenwerking kan komen. Ook als in de samenwerking verschillende subdoelen en tempo's zijn.

Hoe hou je iedereen aangehaakt en geïnformeerd? S3 is onder meer een verzameling van patronen die bijdragen aan effectieve, gelijkwaardige en wendbare samenwerking. Deze patronen zijn gestoeld op 7 basisprincipes die van essentieel belang zijn bij het vormen van de cultuur van een organisatie en/ of samenwerkend netwerk. In 4 sessies zijn de projectleidersleiders onder begeleiding meegenomen in deze werkwijze en hebben zij deze toegepast binnen de samenwerking. Aan de hand van dit systeem is tevens duidelijk geworden hoe de regionale hubs en het Landelijk Netwerk Filmeducatie zich tot elkaar verhouden en wie wat organiseert en waar welke verantwoordelijkheden liggen.

In de tweede helft van het jaar zijn er ook 2 sessies geweest met de projectleiders en penvoerders gezamenlijk. Dit heeft geresulteerd in gedegen afspraken en de totstandkoming van een aantal werkgroepen, onder andere werkgroep lobby, werkgroep zichtbaarheid en de werkgroep samenwerking. De coaching sessies van de projectleiders en de bijeenkomsten met ook de penvoerders erbij hebben ervoor gezorgd dat de samenwerking naar een hoger niveau is getild. We zijn een team geworden dat in gezamenlijkheid werkt aan de verankering van filmeducatie. Maar samenwerken is een werkwoord en daarmee een ongoing proces dat bijgehouden dient te worden. Ook het komend jaar zullen we bijeenkomsten voortzetten om de samenwerking te laten groeien en bloeien.

Regionaal

Filmhub Oost – regionale aanjaagorganisatie voor filmeducatie in Overijssel en Gelderland. Wij adviseren, ondersteunen en inspireren organisaties in Gelderland en Overijssel die bezig zijn met filmeducatie. We zijn verbinder, wegwijzer en aanjager voor het onderwijs en het culturele veld.

Hoe ziet dit regionale veld er nu uit binnen het landsdeel Oost? Deze vraag moeten we apart beantwoorden voor Gelderland en Overijssel, aangezien het 2 provincies zijn met een andere werkwijze en structuur.

Gelderland

De provincie Gelderland is vanaf het allereerste begin intrinsiek gemotiveerd om filmeducatie te implementeren in het onderwijs. De provincie heeft er dan ook voor gezorgd dat Cultuur Oost – De Gelderse adviesorganisatie voor kunst en cultuur – uren beschikbaar heeft gesteld om de Filmhub in te bedden in het Gelders culturele landschap. Cultuur Oost verbindt scholen, culturele organisaties en cultuurpunten. Ze doen dit met een duidelijke visie.

In Gelderland staat de samenwerking als een huis. Cultuur Oost werkt in opdracht van de provincie samen met scholen, bibliotheken, cultuurpunten, culturele aanbieders en gemeenten aan goed cultuuronderwijs voor alle kinderen en jongeren in Gelderland zowel binnen cultuureducatie als curriculum breed. Cultuur Oost heeft een solide netwerk aan cultuurpunten en zorgt ervoor dat er onderling contact is tussen de cultuurpunten onderling en tussen de cultuurpunten, culturaanbieders en scholen. De samenwerking is goed en hecht. Zo weet iedereen elkaar te vinden en gebruik te maken van elkaars expertise.

Film als kunstvak wordt steeds beter meegenomen door de cultuurpunten binnen cultuureducatie en het CMK-traject, waarbij gestreefd wordt naar een evenwichtig cultuuraanbod van een verscheidenheid aan kunstdisciplines binnen scholen.

De cultuurpunten weten de hub steeds beter te vinden als het gaat bemiddeling, advies en kennisdeling in kader van filmeducatie.

Op hun beurt bemiddelen de cultuurpunten ook weer voor de Filmhub door ons in contact te brengen met scholen die geënthousiasmeerd zijn geraakt voor filmeducatie en het breder in willen gaan zetten in hun curriculum. Een win-win situatie en heel belangrijk. Het is immers niet mogelijk om filmeducatie te verankeren als we dit slechts via de weg van de cultuureducatie doen, waar juist gestreefd wordt naar een evenwichtige verdeling van kunstdisciplines binnen het onderwijs. Hierdoor keren de kunstdisciplines niet jaarlijks terug in het

cultuurprogramma van scholen. Om tot verankering te komen is het derhalve essentieel dat wij als Filmhub direct in contact komen, zijn en blijven met scholen om filmeducatie curriculum breed te verankeren in het onderwijs.

Overijssel

De provincie Overijssel vindt het lastig om Filmeducatie extra te promoten en te ondersteunen. Zij behandelt alle kunstdisciplines liever allemaal gelijk door ze een gelijkwaardige plek te geven binnen het CMK-traject. Maar zoals zojuist geconstateerd wringt het CMK-traject met het doel van de curriculum brede verankering van Filmeducatie. Wij zijn voornemens om onze crashcourse filmeducatie ook aan te bieden aan de provincie Overijssel om ons gesprek met hen te ondersteunen.

Overijssel mist tevens een organisatie als Cultuur Oost, een adviesorganisatie voor kunst en cultuur voor de gehele provincie. Een organisatie in Overijssel die het meest overeen komt met Cultuur Oost is Rijnbrink. Rijnbrink is enerzijds een provinciale ondersteuningsinstelling voor bibliotheken in Gelderland en Overijssel en anderzijds is Rijnbrink ook in opdracht van de provincie Overijssel uitvoerder van de projecten Cultuureducatie met Kwaliteit. Ze zijn aanbieder en uitvoerder van cultuureducatie en hebben zelf verschillende kunstdisciplines binnen hun organisatie. Hierdoor is de behoefte minder aanwezig om de samenwerking op te zoeken, aan te gaan en te onderhouden met externe organisaties en partijen. Ook zijn ze mede hierdoor niet de verbinder tussen cultuurpunten en organisatie zoals Cultuur Oost dat wel is in Gelderland.

Overijssel is onderverdeeld tussen 5 grote steden met ieder hun Cultuurpunt/ penvoerder voor het CMK-traject en Rijnbrink die in 21 gemeenten zit. De cultuurpunten zijn de hoeders van het CMK-traject en hebben het directe contact met de scholen. Met name Rijnbrink – die in 21 gemeenten penvoerder is, en daarmee het culturele activiteiten aanbod vormgeeft op 'hun' scholen – staat argwanend tegenover (cultuur)organisaties die buiten hen om contact opnemen met scholen om hun kunstdiscipline onder de aandacht te brengen. Daar waar in Gelderland dus contacten actief gedeeld worden en wij het netwerk aangereikt krijgen loopt dat in Overijssel heel wat stroever.

Het netwerk wordt niet gedeeld, ook niet om een curriculum brede implementatie mogelijk te maken. Hierdoor vergt het opbouwen van het netwerk in Overijssel meer tijd dan in Gelderland. Dit gaat ten koste van daadwerkelijke bemiddelingsactiviteiten en kennisdelingssessies in de provincie Overijssel.

Ondanks de verschillen in regionale structuur binnen landsdeel Oost is het in beide provincies gelukt om de regionale structuur te doorgronden en samenwerkingspartners te vinden.

Binnen Gelderland wordt inmiddels intensief samengewerkt met de filmtheaters. Afgelopen jaar hebben we onder meer nauw samengewerkt met Gigant in Apeldoorn, Focus in Arnhem, Lux in Nijmegen, Cultura in Ede, Amphion theater in Doetichem, Zinder in Tiel, Cultuurpunt Duiven en Cultuurplein Noord Veluwe. Ook de (lokale) filmfestivals – InScience, Jafa en GoShort mogen we tot onze kernpartners rekenen.

In Overijssel is intensief samengewerkt met Tetem, Filmhuis Oldenzaal, Rijnbrink, Mimik, Studio Z, Concordia in Enschede, Het Fraterhuis en Stadskamer in Zwolle, de Theatermakerij, Cultuurpunt Kampen, Cultuurpunt in Hengelo en Kunstcircuit Deventer.

Naast de regionale aanbieders werkt Filmhub Oost ook met landelijke aanbieders zoals het IFFR, Cinekid, Instituut voor Beeld en Geluid, Het Unicef KinderrechtenFilmfestival, Bekijk 't en Taartrovers.

Ook regionaal is samenwerken een ongoing proces. Dit vraagt een continue investering. We sluiten dan ook periodiek aan bij kennissessies van scholen en een aantal kennisnetwerken, waar culturele organisaties, bibliotheken, scholen, ICC-ers en de Culturele Commissies samenkomen. Voorts organiseren wij ook zelf netwerkbijeenkomsten. Dit om als hub zichtbaar te blijven als aanjaag organisatie en expertisecentrum voor filmeducatie. Hiermee zetten we filmeducatie blijvend op de kaart.

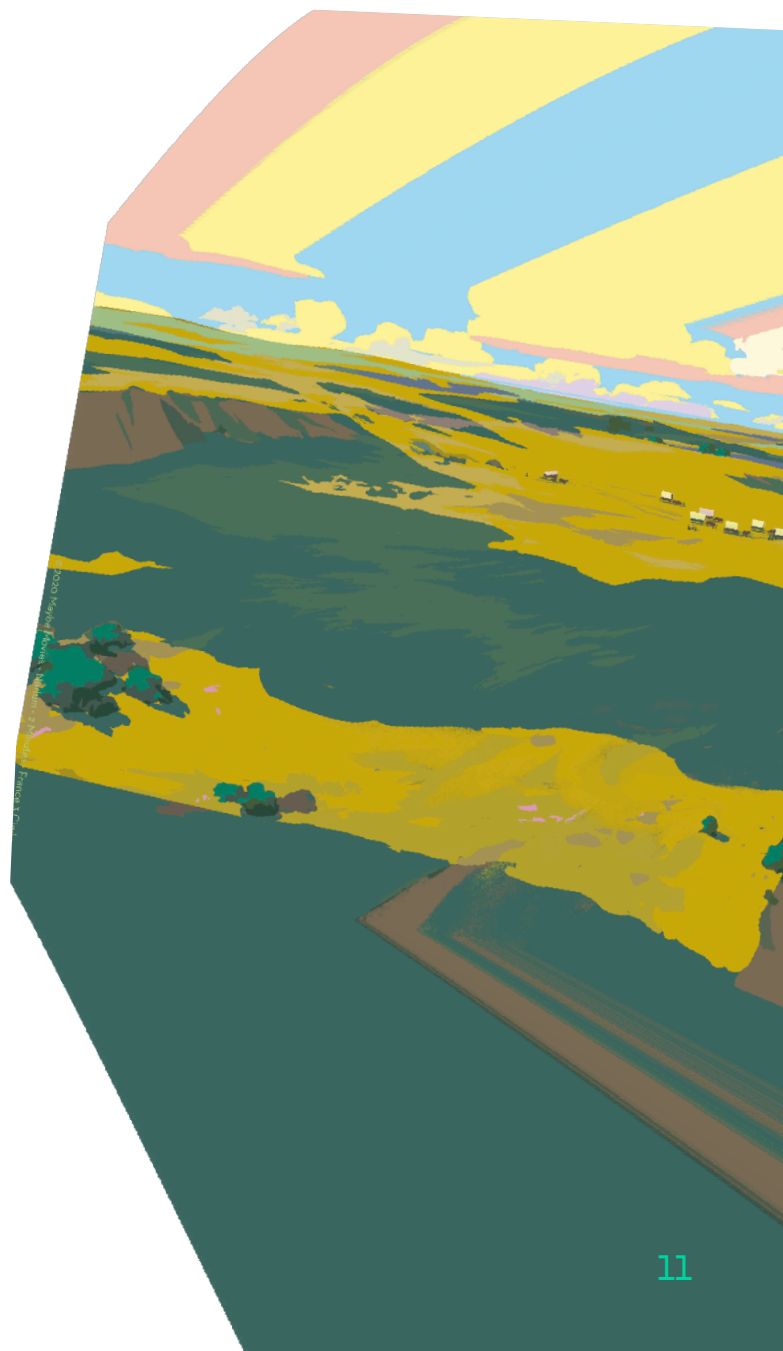
A3. Onze regionale werkwijze

We zijn een knooppunt en regionaal expertisecentrum op het gebied van filmeducatie, en werken doorlopend aan persoonlijk contact met aanbieders en scholen. Op provinciaal, regionaal en lokaal niveau werkt de hub aan deskundigheidsbevordering, kennisdeling en uitwisseling, aan afstemming van vraag en aanbod, onderzoek en kwaliteitsverbetering samen met landelijke partners en partners uit de regio. Diverse samenwerkingen zijn vertaald in concrete diensten, producten, projecten, trainingen of activiteiten op het gebied van filmeducatie als onderdeel van cultuureducatie (zie onderdeel 2 van deze zelfscan).

Regio coördinatoren

Filmhub Oost is afgelopen jaar gaan werken met regio coördinatoren. Vanuit de cultuureducatie hebben wij ervaren dat scholen graag werken met een contactpersoon met wie ze persoonlijk contact kunnen onderhouden. We hebben gemerkt dat dit een efficiëntere meer doelgerichte manier van werken is. Scholen ervaren het contact nu als laagdrempeliger en nemen sneller contact op met hun vaste contactpersoon. Het aantal contact momenten wordt hiermee verhoogd en de gesprekken zijn effectiever doordat de regio coördinator meer kennis heeft van de school en daardoor tot een meer op maatgemaakt plan kan komen. Ook draagt de werkwijze bij aan meer accurate kennis van de regio. De kracht van de filmhubs is dat deze ingebed zijn in de lokale structuren en adequate kennis hebben van de regio. Aangezien het werkgebied van Filmhub Oost uit twee totaal verschillende provincies bestaat met ieder hun eigen regionale infrastructuur en samenwerkingsstructuur draagt het regio coördinatorschap bij aan een meer gedegen kennis van alle verschillende structuren die er in onze regio zijn.

De regio coördinator is ook het aanspreekpunt voor andere organisaties in de toegewezen regio en kijkt samen met het cultuurpunt wat het onderwijs aan filmeducatie nodig heeft. In gezamenlijkheid kunnen er curriculum breed programma's opgezet worden die aansluiten bij de actualiteit en thema's waarmee het onderwijs bezig is. Met name scholen in het PO werken graag schoolbreed en vakoverstijgend aan bepaalde thema's. Denk bv aan de Kinderboekenweek, burgerschapsthema's en sociale vaardigheden.

A4. Het onderwijs

Alhoewel de scholen vrijwel het hele jaar geopend waren – op een kleine Lock Down na – waren de scholen toch nog steeds in de greep van Corona. Dit had onder andere te maken met de achterstanden die ingehaald moeten worden van het voorafgaande schooljaar. Dit heeft voor een nog hogere werkdruk gezorgd bij de toch al overbelaste leraren. Ook waren de scholen een deel van het jaar gesloten voor externen.

De naweeën van corona hadden dit schooljaar een nog grotere impact op extra activiteiten en nascholingen. Scholen waren met name gericht op het wegwerken van de opgelopen achterstanden door de lange Lock Down in het voorjaar van 2020. Dit had onder meer consequenties voor de bemiddelingsfunctie van de hub, voor de kennistrainingen aan leraren op de scholen en de (na)scholingsevents voor het onderwijs. Ook de filmtheaters waren tijdens de winter deels dicht. Ondanks de impact die de coronapandemie nog steeds had op het onderwijs waren er nog steeds wel kansen en samenwerkingen mogelijk, al was dat op een individueel niveau en vraaggestuurd.

Filmeducatie binnen cultuureducatie

Zowel het onderwijs als cultuurpunten ontdekken steeds meer de waarde van film als kunstvak. We kunnen dan ook met trots zeggen dat er binnen de cultuureducatie flinke stappen zijn gezet ten aanzien van filmeducatie als kunstvak en dat we de contacten met cultuurbemiddelaars bestendig hebben. Er zijn concrete stappen gezet om filmeducatie een steeds meer gelijkwaardige positie te geven binnen het cultuuraanbod van andere kunstvakken voor scholen van cultuurbemiddelaars, en binnen de CMK-3 regeling.

Zowel in Gelderland als Overijssel hebben we fijne samenwerkingen opgebouwd met cultuurbemiddelaars, filmdocenten en filmtheaters. Voor de komende periode liggen weer mooie plannen in het verschiet.

Door de goede samenwerking met cultuurpunten verwerft filmeducatie een steeds betere plek binnen het cultuur onderwijs naast de andere kunstvakken. Met gebruik van de bestaande infrastructuur behalen wij deels onze missie – het verankeren van filmeducatie in het onderwijs. Naast deze lijn is het ook van essentieel belang om onze horizon te verbreden. Binnen het cultuuronderwijs is film slecht 1 van de vele kunst disciplines. Film zal hierdoor niet jaarlijks binnen iedere school op het programma gezet worden. Dit staat aan verankering in de weg. De meeste cultuurpunten werken met het CMK-programma, waarbinnen een kunst disciplines circa 1x in de vier jaar bij iedere school aan bod komt. Het komend jaar gaan we dan ook samenwerkingen aan met andere culturele organisaties om met co-creatieactiviteiten gezamenlijk het onderwijs te bereiken en gebruik te kunnen maken van elkaar netwerk.

Filmeducatie curriculum breed

Om filmeducatie te verankeren in het onderwijs zal filmeducatie curriculum breed ingezet moeten worden: filmeducatie in het kader van onder andere burgerschapsvakken, mediawijsheid, digitale geletterdheid, talen, geschiedenis, en aardrijkskunde. Onderwijs ondersteunend en vakoverstijgend. Voorts is de creatieve kant van filmeducatie – zelf film maken – zeer goed inzetbaar bij de ontwikkeling van sociale- metacognitieve- en executieve vaardigheden. Filmeducatie heeft veel te bieden als kunstvak én curriculum breed. De ontwikkelde Crash Course Filmeducatie en onze webinars zijn een leuke en praktische producten om leraren kennis te laten maken met de mogelijkheden van filmeducatie curriculum breed.

DEEL A2 SPEER- PUNTEN

Ontsluiting & Bemiddeling Aanbod

Omschrijving: Inzicht en overzicht bieden van de vraag en het huidige aanbod voor filmeducatie in Oost-Nederland. Actief bemiddelen tussen vraag en aanbod via bestaande netwerken en infrastructuren. Het doorlopend bemiddelen tussen vraag en aanbod is een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden. De kosten hiervoor zien we met name vertaald in de personeelslasten. Met het verbinden van aanbieders en scholen worden enerzijds regionale filmactiviteiten gestimuleerd en anderzijds is het een (eerste) stap in het proces naar de verankering van film- en beeldeducatie in het onderwijs.

Bemiddeling van vraag en aanbod is een van de kerntaken van de hubs. Inmiddels weten cultuurpunten, filmaanbieders, docenten en scholen de hub te vinden en gebruik te maken van ons netwerk. De school heeft echter niet altijd voldoende budget om de bemiddelde docent in te zetten, waardoor er uiteindelijk geen match tot stand komt. Als hub vinden wij het niet de oplossing om zelf de leerlingenactiviteit op ons te nemen. Wij zien het juist als onze taak om het onderwijs en het werkveld samen te brengen. We zijn erop gericht om duurzame relaties tot stand te brengen om zo de kwaliteit en continuïteit van filmeducatie in het onderwijs te borgen. Echter, scholen moeten vaak eerst de waarde en mogelijkheden van filmeducatie ervaren via een kennismakingsactiviteit. Eenmaal geënthousiasmeerd gaan ze (sneller) op zoek naar (langdurigere) financieringsmogelijkheden binnen de scholenkoepel zelf en bij fondsen om van filmeducatie een blijvende activiteit en speerpunt te maken binnen hun onderwijs.

Film Finance Fit For Schools

Met onze pilotproject 'Film Finance Fit For Schools' hopen wij deze drempelvrees weg te nemen. De Filmhub financiert de kennismakingsactiviteit op de school op voorwaarde dat er na de activiteit een visiegesprek en / of Crash Course Filmeducatie plaatsvindt op school met een medewerker van de Filmhub.

We onderzoeken met de school hoe filmeducatie een plek kan krijgen binnen hun onderwijs en wijzen hen – indien nodig – de weg naar financieringsmogelijkheden. Ook werken we toe naar een duurzame relatie tussen de filmdocent en de school, door de filmdocent te betrekken in het coachingstraject van de school dat uit deze gesprekken voortvloeit.

Hieronder lichten we een aantal opvallende activiteiten van het afgelopen jaar uit binnen de pijler 'Ontsluiting en Bemiddeling Aanbod':

a. Infographic

Voor ontsluiten en bemiddelen is het van belang dat we goede contacten onderhouden met filmdocenten, filmtheaters, cultuurpunten en het onderwijs. De afgelopen projectperiodes is er vol ingezet op een goede relatieopbouw met cultuurpunten, filmprofessionals en filmtheaters enerzijds en het onderwijs anderzijds. Voor het opbouwen en onderhouden van relaties om uiteindelijk te kunnen makelen tussen vraag en aanbod, was het essentieel om eerst goed in kaart te brengen wie waar zit en wie wat biedt. Hiervoor is in 2019 de infographic ontworpen. De infographic is een 'levend document' welke bijgehouden dient te worden om up to date te zijn en te blijven omtrent het aanbod in de regio. De infographic is ook afgelopen schooljaar een waardevolle tool gebleken om vraag en aanbod actief en passief aan elkaar te koppelen.

Challenge

Het borgen en garanderen als bemiddelaar van de kwaliteit van de aanbieder/ docent die bemiddeld wordt.

Oplossing

Filmdocenten poule: met de filmhubs is gezamenlijk een concept vacature ontwikkeld om filmdocenten te werven om op te leiden/ te coachen/ bij te scholen dan wel kunnen betrekken in de visie van filmeducatie zoals gehanteerd door de hubs en het

Landelijk Netwerk Filmeducatie (hierna te noemen: het LNF). De uitrol zal plaatsvinden in het tweede projectjaar van deze periode (2022 – 2023).

b. Relatiebeheer

Afgelopen jaar hebben we met vaste contactpersonen – de regio coördinator – gewerkt voor scholen en filmaanbieders/ docenten in een bepaalde regio. Dit heeft een positief effect (gehad) op vervolg vragen en het vervolgcontact met scholen. Scholen ervaren het contact nu als laagdrempeliger en nemen sneller contact op met hun vaste contactpersoon. Het aantal contact momenten wordt hiermee verhoogd en de gesprekken zijn effectiever doordat de regio coördinator meer kennis heeft van de school en daardoor tot een meer op maatgemaakt plan kan komen.

c. Filmtechnieksets

De filmtechnieksets blijven onverminderd populair. Deze sets worden zowel gebruikt door scholen als filmdocenten als door cultuurpunten. Door de mogelijkheid om een Filmset te lenen nemen we de financiële drempel weg om zelf met filmmaken aan de slag te gaan. We merken dat scholen en cultuurpunten de sets meermaals willen lenen en dat ze hierdoor steeds meer interesse krijgen om (ook andere vormen van) filmeducatie in te zetten in de klas. Dit is een goed teken want dit betekent dat de interesse om aan de slag te gaan/ blijven met filmeducatie stijgt.

Challenge

De regio is geografisch vrij groot. Het distributiepunt Nijmegen is niet erg centraal. De vraag neemt over de gehele regio toe.

Oplossing

We hebben dit schooljaar 10 nieuwe sets aangeschaft om aan de toenemende vraag te voldoen. Er komt een vast aantal sets te staan bij Concordia in Enschede. Ook hebben we een distributieafpraak gemaakt met de bibliotheken. De aanvrager hoeft niet meer naar Nijmegen om een set op te halen. De bieb zorgt ervoor dat de sets tijdig gebracht en weer opgehaald worden.

d. Filmeducatie in kader van vakondersteuning in het VO (film in context)

Kijken naar de oorlog

Docenten (geschiedenis) vinden al decennialang dat de inzet van beeldmateriaal belangrijke voordelen biedt:

‘het verhoogt de motivatie en concentratie van leerlingen, brengt het onderwerp meer tot leven, de lesstof wordt sneller begrepen en beklijft beter, het geeft nieuwe inzichten, zet aan tot interactie en discussie en bevordert het leerplezier’.

Desalniettemin weet slechts een klein percentage geschiedenis docenten de complexe beeldtaal te doorgronden en zijn ze zich er ook niet altijd bewust van dat de beelden die zij gebruiken over WO2/Holocaust slechts één representatie van het verleden weergeven, en daarmee selectief en subjectief zijn en niet altijd historisch correct.

De Hogeschool Arnhem Nijmegen, De Filmhub, Lux Nijmegen, Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) en Herinneringscentrum Kamp Westerbork hebben de handen ineengeslagen om tot lesmateriaal en trainingssessies te komen om lesmateriaal te ontwikkelen – gekoppeld aan films uit WOII. Via dit lesmateriaal en trainingen leren de docenten de films op de juiste manier te bekijken en te interpreteren. De Filmhub had binnen de samenwerking niet de taak om lesmateriaal mee te ontwikkelen, maar was betrokken als netwerker, ondersteuner en bemiddelaar. Het bij elkaar brengen van de juiste partijen uit het onderwijs, WOII Kenniscentra en de filmaanbieders. Het oprichten en continueren van de klankbord- en onderzoeksgroep, het in kaart brengen van de onderwijsdoelstellingen (van SLO en curriculum.nu) en het opzetten van de kennisdelingssessies. Hiermee is dit project een mooi voorbeeld geworden hoe onderwijs en (film) partijen, zowel regionaal als landelijk bijeengebracht worden en tot een mooie samenwerking komen om filmeducatie curriculum breed te verankeren in het onderwijs.

e. Retourtje Oost/ De Doe Maar Mee Band

Retourtje Oost, dat al meer dan een jaar in de planning stond, maar steeds werd uitgesteld door Corona kreeg dit jaar gestalte in de vorm van een ‘once in a lifetime’ project – De Doe Maar Mee Band. Het oorspronkelijke idee achter Retourtje Oost

was om Gelderse BIS gezelschappen te koppelen aan een organisatie/ project van een andere kunstdiscipline om tot een co-creatie te komen in educatie materiaal en/ of een andere vorm van samenwerking, met als doel om scholen kennis te laten maken met verschillende kunstdisciplines tegelijkertijd. Voor scholen zou alles van A tot Z geregeld worden, tot het busvervoer aan toe. Vandaar de naam 'Retourtje Oost'. Vanwege Corona (maatregelen) bleken ook dit schooljaar de BIS-gezelschappen niet in staat om deel te nemen aan dit project.

Cultuur Oost en de Filmhub zijn echter tot een aangepaste vorm van het concept gekomen: filmeducatie koppelen aan de Doe Maar Mee Band. De Doe Maar Mee Band is een uitgesteld cadeau van de Gelderse tak van Muziek in de klas aan Koningin Maxima voor haar 50ste verjaardag en heeft in mei plaatsgevonden op Paleis 't Loo. Een band gevormd door kinderen vanuit heel Gelderland. In de aanloop naar de Gelderse Doe Maar Mee Band hebben er 15 lokale Doe Maar Mee Bands plaatsgevonden.

Koppeling Filmeducatie

Koningin Maxima kon niet aanwezig zijn in Mei. Het optreden is gefilmd. Dit gaf de kans om ook de lokale Doe Maar Mee Bands een podium te geven in de uiteindelijke filmopname. Hiervoor zijn wel hele speciale filmmakers opgeleid, namelijk leerlingen van groep 7 & 8 van de lokaal deelnemende scholen – de Royal Reporters genaamd. Zij hebben een online vlogles gekregen van niemand minder dan onze nationale vlogger en filmmaker, Teun Peters. In vogelvlucht heeft Teun Peters de leerlingen onder andere meegenomen in interviewtechnieken, vlogopbouw, camerastandpunten en storytelling. Leraren van de deelnemende scholen hebben hiermee een kennismaking gekregen omtrent de mogelijkheden van filmeducatie in de klas. De Doe Maar Mee Band is een goed voorbeeld van hoe een filmdocent (Teun Peters) gekoppeld is aan scholen wat weer geresulteerd heeft in kennismakingsgesprekken met scholen en de hub.

Deze vorm van samenwerken is waardevol en overdraagbaar gebleken. Filmeducatie inzetten ter ondersteuning en/ of in co-creatie met een andere kunstdisciplines. Hierdoor vergroten wij ons netwerk en brengen cultuur- en filmeducatie de klas in.

f. Ontsluiten aanbod Hogescholen in Gelderland en Overijssel

Naast leraren vindt Filmhub Oost het belangrijk om ook toekomstige leraren te bereiken zodat zij wanneer ze de onderwijspraktijk in gaan handvatten hebben om filmeducatie toe te passen binnen hun curriculum. Hiervoor zijn in de projectperiode juli 2021 – juni 2022 verschillende samenwerkingen opgestart, onderzocht en ontwikkeld die in 2022/2023 een concrete(re) vorm (gaan) krijgen.

- Zo hebben we in samenwerking met de HAN een pilot gedraaid van de onderwijseenheid Filmeducatie. Hieraan namen 8 studenten deel van verschillende lerarenopleidingen en de Pabo. Deze onderwijseenheid zal in het schooljaar 2022/2023 weer plaats vinden en daarnaast start er een pilot om filmeducatie in het curriculum te verankeren door het omvormen van de minor Drama in het Onderwijs naar een minor Drama & Film in het Onderwijs.
- Samen met Iselinge Hogeschool hebben we twee jaar lang de Academische werkplaats film- en beelddeducatie mee vormgegeven. Hierin gaan studenten, experts en leraren samen aan de slag met een onderwerp en werken toe naar een concreet product. Daarnaast zijn verschillende studenten begeleid bij hun minor film- en beelddeducatie. Op dit moment onderzoeken we hoe filmeducatie een rol kan krijgen binnen de curriculumvernieuwing waar Iselinge Hogeschool mee bezig is.
- Er is een samenwerking tot stand gekomen met Windesheim, HAN en Filmhub Oost waarin we kennis en ervaring delen bij het organiseren van een academiebrede studiedag over film- en beelddeducatie voor docenten.
- We zijn nauw betrokken bij het opzetten van de nieuwe minor Filmeducatie en Mediawijsheid van Saxion. Hiervoor wordt de officiële aanvraag op dit moment opgesteld en zal de ontwikkeling in het voorjaar van 2023 klaar zijn, zodat de minor in studiejaar 2023-2024 kan starten vanuit de locatie Deventer.

Zie de volgende bladzijde voor een greep uit onze activiteiten onder deze pijler.

Overige uitgevoerde activiteiten

- Doorontwikkeling & uitbreiding filmtechniekset: verbeteren instructies en aanvullend materiaal;
- Inzetten filmtechnieksets: uitlenen en koppeling aan aanbieders (docenten en workshoporganisaties), cultuurpunten, filmtheaters, bibliotheken en scholen;
- Doorlopend bemiddeld tussen vraag scholen en cultuurpunten filmdocent en filmdocent;
- Ontwikkeling Crash Course Filmeducatie;
- Festivalaanbod Go Short en InScience bij bijeenkomsten cultuurpunten en onderwijs gepitcht;
- Retourtje Oost/ Doe Maar Mee Band;
- Advies documentatie opgesteld voor cultuurpunten ten behoeve van film maken VO;
- Doorlopend uitlichten divers aanbod en aanbieders via communicatiekanalen;
- Ondersteuning & opzetten netwerk en samenwerkingen omtrent scholierenfilmfestivals;
- Doorlopend advisering cultuurpunten (oa bij samenstellen onderwijsprogramma's '21-'22');
- Ondersteuning opzetten educatie-afdeling bij filmhuis Deventer Mimik.

Succeservaringen

- > Interesse voor en inzetten van techniekset (bedoeld als opstap naar inzetten filmeducatie in de klas, en naar aanbod in de buurt);
- > Groeiend aantal vragen vanuit cultuurbemiddelingspunten en onderwijs (naar aanbod en kennis), en verbindingen;
- > In co-creatie met andere kunst disciplines in gezamenlijkheid elkaar versterken in netwerk en bereik.

Leermomenten

- > Persoonlijk contact is intensief, maar essentieel;
- > Budgettering(smogelijkheden) vanuit scholen voor filmlessen met leerlingen niet altijd voorhanden op school dan wel onbekend;
- > Scholen bereiken met concrete kennismakingsproducten (Film Wijze Waaier en filmtechnieksets) is succesvol.

Kennisdeling & Deskundigheidsbevordering

Omschrijving: huidige en toekomstige leraren kennis en vaardigheden bijbrengen over filmtaal. Educatied medewerkers van culturele organisaties kennis en vaardigheden bijbrengen over het onderwijs, didactiek, aansluiting bij het onderwijs curriculumbreed en verdieping in filmeducatie.

Het is onze missie dat alle (film)aanbieders in de regio optimaal op de hoogte zijn waar en hoe de kansen en mogelijkheden liggen in het onderwijs (curriculumbreed) en alle leraren(opleiders) in onze regio film en beeld leren spreken en verstaan. Samen leren we leerlingen over de kracht van bewegend beeld en de duizenden zichtbare en onzichtbare keuzes die achter elk beeldverhaal zitten. De afgelopen periode hebben wij nog duidelijker in beeld gekregen wat het onderwijs, de cultuurpunten en de filmprofessionals nodig hebben aan kennis en vaardigheden om met filmeducatie aan de slag te gaan en door te ontwikkelen.

Deskundigheid gaat ook over het belang van het ontwikkelen van scholing en bij- en nascholingen. Kennisdeling is een doorlopend proces. In het onderzoek van Emiel Copini wordt niet voor niets gesproken over de 4 fases van Verankering welke een school doorloopt: 'geen filmeducatie' (fase 1), 'ad hoc' (fase 2), 'gestructureerd inzetten van filmeducatie' (fase 3) en 'verankerd in het onderwijs' (fase 4). Aangezien niet alle scholen in dezelfde fase verkeren is hier dan ook maatwerk noodzakelijk. Dit vergt veel tijd, maar is wel effectief. Scholen in fase 1 hebben behoefte aan de basisbeginselen van het leren kijken en het leren maken van film. Naarmate de school kundiger wordt, verschilt de behoefte hoe en op welke manier ze verdieping zoeken.

Zo zal een school filmeducatie willen zetten in het kader van taalonderwijs, een andere school zal de volgende stap willen maken en vakoverstijgend te werk gaan, door bijvoorbeeld een thema te kiezen waaruit leerlingen onderzoekend gaan werken met en via film.

Voor de trainingen die de hub opzet betekent dit dan ook dat hoe vaardiger de scholen worden, hoe meer maatwerk er geboden dient te worden. Grote, algemene kennissessies sluiten daar niet volledig op aan. We hebben er dan ook voor gekozen om gekozen om naast grote netwerksessies, waar kennisdeling ook een onderdeel is van het programma, specifieke webinars te ontwikkelen. De webinars zijn eenmalig online live bij te wonen, waardoor er ook interactie mogelijk is. Daarna zijn de webinars on demand beschikbaar via onze kanalen. Afgelopen jaar hebben wij voor zowel het PO als het VO webinars film en taal ontwikkeld. Deze blijven beschikbaar voor toekomstige docenten. Zo gaat de kennis welke gedeeld wordt op het webinar niet verloren en kan de webinar ook in de toekomst ingezet worden voor docenten en scholen die in de (nabije) toekomst behoefte hebben aan deze informatie. Jaarlijks zal er voor zowel het PO als het VO minimaal 1 webinar ontwikkeld worden waarin de focus wordt gelegd op een bepaald onderwerp en/of vak uit het onderwijscurriculum. Zo bouwen we aan een curriculumbrede database van webinars en kennistrainingen, welke weer doorontwikkeld kunnen worden wanneer scholen behoefte hebben aan (meer) verdieping.

Voor het verzorgen van (individuele) trainingen, netwerkbrede trainingen en webinars hebben we samengewerkt met zeer bekwame filmdocenten en regionale en/ of landelijke filmaanbieders. Het mes sneed hiermee gelijk aan twee kanten omdat dit ook tot mooie verdere samenwerkingen heeft geleid tussen het onderwijs en de filmdocent/ aanbieder. Zo hebben wij onze makelaarsfunctie met kennisdeling efficiënt kunnen verenigen.

Hieronder lichten we een aantal opvallende activiteiten van het afgelopen jaar uit binnen de pijler ‘Kennisdeling en Deskundigheidsbevordering’:

a. Webinars: Film & taal In Jouw Klaslokaal

In mei hebben we twee webinars georganiseerd met als thema Film & Taal In Jouw Klaslokaal. Taalontwikkeling is op dit moment een belangrijk onderwerp in onderwijsland en film biedt prachtige kansen om leerlingen hier op een andere manier mee bezig te laten zijn. Aan de hand van opdrachten laten we de deelnemers zien hoe film kan worden ingezet om de taalvaardigheid van leerlingen te stimuleren. Ook kwamen leraren zelf aan het woord die vertelden over hoe zij film en taal combineren. We merken daarnaast dat de webinars ook online goed worden teruggekeken en dat het een manier is om de drukbezette leraren op een toegankelijke manier kennis te laten maken met filmeducatie.

b. Crash Course Filmeducatie

De Crash Course Filmeducatie is ontwikkeld en kan ingezet worden voor zowel filmeducatie medewerkers bij filmtheaters als voor leraren (in opleiding). Het basisconcept van de crashcourse laat leraren ervaren hoe toegankelijk en laagdrempelig toepasbaar het inzetten van filmeducatie is in de praktijk en hoe je eenvoudig filmmaken en film kijken kan benutten in je les. Door voorbeelden te laten zien hoe film verbonden kan worden aan de zaakvakken hebben we gemerkt dat leraren enthousiast worden en krijgen we reacties als *“ik ga dit morgen meteen uitproberen!”* De crash course geeft daarnaast filmeducatie medewerkers inzicht in de mogelijkheden en kansen van film- en beelddeducatie in het onderwijs.

De op de praktijkgerichte benadering van de crash course zorgt voor veel enthousiaste reacties. De crash course kan voorts ook gemakkelijk aangepast worden aan het instapniveau en behoefte van de deelnemer.

c. Van proeftuin naar groeilab: scholierenfilmfestivals in de regio

Afgelopen jaar hebben we verschillende filmtheaters begeleid bij het opzetten van een scholierenfilmfestival. De filmtheaters kwamen zelf met hun wens en hulpvraag bij ons. Ze wilden graag een festival organiseren maar miste de kennis en sparingspartner hoe ze dit konden aanpakken: waar moet praktisch rekening mee gehouden worden? Hoe kan het festival aansluiten bij de belevingswereld van jongeren en hoe beoordeel je de gemaakte filmpjes op een goede manier? Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in drie verschillende scholierenfilmfestivals in Oost:

1. Food en Film Festival bij Cultura in Ede
2. Jonge Apeldoornse Filmmakers (JAF) bij Gigant in Apeldoorn
3. Twente Short scholierenfilmfestival bij filmtheater Oldenzaal in Oldenzaal

Als Filmhub hebben we advies gegeven, mee georganiseerd en kennis gedeeld. Vanuit de hub konden we de verschillende manieren waarop de festivals werden aangepakt en de kennis die hieruit voortkwam ook meteen delen met de theaters (onderling) en andere geïnteresseerde filmhuizen. Zo is er een fijn Excellbestand ontstaan hoe films te beoordelen en die als blauwdruk kan dienen voor ieder ander theater dat ook (zelfstandig) een scholierenfilmfestival wil opzetten. Dit Excellbestand is mede tot stand gekomen vanuit de ervaringen uit Oldenzaal en Apeldoorn. Na deze kleine pilot edities gaan de meeste festivals komend jaar weer plaatsvinden en merken we ook dat scholen in de omgeving enthousiaster worden voor filmeducatie.

d. Film Wijzer Waaier

De Film Wijzer Waaier is een waardevolle tool gebleken om de scholen een eerste indruk te geven van wat filmeducatie inhoudt en hoe eenvoudig filmeducatie – ook zonder technische voorkennis – inzetbaar is ten behoeve van zaakvakken. Vanwege de storm aan aanvragen is de waaier PO al aan een herdruk toe. Dit biedt de mogelijkheid om een nog concretere en heldere koppeling te maken naar de kerndoelen van zaakvakken. In het voorjaar zijn we hiermee aan de slag gegaan – na constructieve feedback van leraren. Een van de feedbackpunten die wij terugkregen van leraren was de behoefte om bij de vanopdrachten een koppeling te maken met concrete, bruikbare filmfragmenten. Een mooie kans om via de waaier de Nederlandse Jeugdfilm extra onder de aandacht te brengen.

Deze doortontwikkeling is inmiddels af en wordt op dit moment getest door een klankbordgroep bestaande uit leraren PO.

e. Doorontwikkeling Kennisdossier 'Filmeducatie in je theater'

Na 2 jaar hebben we – mede vanuit feedback uit de praktijk – het kennisdossier onder de loep genomen en doorontwikkeld. Het kennisdossier is geüpdate in samenwerking met het Landelijk Netwerk Filmeducatie en Filmhub Midden.

Overige uitgevoerde activiteiten

- Doorontwikkeling kennisdossier 'Filmeducatie in je filmtheater';
- Doorontwikkeling Film Wijze Waaier voor PO;
- Activiteiten, events, on- en offline en kennis- en netwerkbijeenkomsten;
- Webinars Film & taal in je klas;
- Workshops en trainingen filmeducatie;
- Verscheidene crash courses voor filmtheaters en docenten PO en VO;
- Filmcoaching kunstdocenten;
- Presentatie filmeducatie bij netwerkbijeenkomsten ICC-ers;
- Masterclasses filmeducatie HAN pabo;
- Masterclasses filmeducatie Saxion pabo Enschede;
- Voortzetting Academische Werkplaats Filmeducatie bij Iselinge pabo;
- Advisering kinderrechten filmfestival Zutphen;
- Modereren kun je leren voor filmeducatie medewerkers.

Succeservaringen

- > Alle masterclasses en nascholingsdagen in samenwerking met opleidingen en partners om huidige maar ook nieuwe generaties leraren 'filmwijs' te maken;
- > Webinars dragen bij aan eenheid, maatwerk en continuïteit;
- > De Film Wijze Waaier;
- > Persoonlijk contact/ contact op school en/ of organisatieniveau is intensief, maar zeer effectief.

Leermomenten

- > Persoonlijk contact is intensief, maar essentieel;
- > Scholen bereiken met concrete laagdrempelige kennismakingsactiviteiten – zoals onder andere de Crash Course Filmeducatie – is succesvol.

Strategie: Meten & Weten Doorontwikkeling Communicatie

Meten & Weten

Omschrijving: De realisatie van een onderzoek naar de stand van zaken met betrekking tot verankering van filmeducatie in het onderwijs, om daarmee een goede groeiambitie te kunnen formuleren, en een activiteitenplan met producten en diensten voor de komende jaren vorm te geven passend bij deze ambitie. Daarnaast monitoren en evalueren we de inhoud, het proces en de organisatie van de eigen organisatie.

Het impactonderzoek van Emiel Copini heeft van september 2021 t/m november 2022 nog een flinke tijdsinvestering gekost. Aangezien er te weinig respons was van scholen is de hub in navolging van de andere hubs actief aan de slag gegaan om direct scholen te bereiken. Nu we onze contacten rechtstreeks hebben benaderd, is er echter geen sprake meer van een representatieve nulmeting. Wel geeft het onderzoek een indicatie hoe het met filmeducatie in Nederland is gesteld op de scholen en waar de kansen en mogelijkheden liggen. Het heeft ook duidelijk gemaakt dat onze missie nog steeds relevant en urgent is. De meeste scholen verkeren in de eerste en tweede fase van verankering, terwijl dit veelal wel scholen zijn waarmee wij al in contact zijn.

Naast dit grote landelijke onderzoek hebben we doorlopend onze activiteiten geëvalueerd – zowel intern als met partners – en gebruik gemaakt van evaluatielijsten die zijn ingevuld door de deelnemers. Persoonlijk contact en maatwerk zijn van essentieel belang.

Uitgevoerde activiteiten tot nu toe

- Voortgang, resultaten en proces monitoren en evalueren;
- Klankbordgroep Film Wijze Waaier;
- Onderzoek aanpak impactmeting herformuleren en uitvoeren;
- Interne evaluatie en intervisie sessies;
- Project evaluatie met team op brainstormsessies.

Doorontwikkeling

Omschrijving: De realisatie van een meerjarenplan (en -financiering) met daarin een realistische groeiambitie voor de komende 5 jaar in samenspraak met andere hubs en het LNF. Zorgen voor een duurzame borging van de aanpak in Oost-Nederland, in afstemming met partners en stakeholders.

Door afstemming en samenwerking met andere hubs en het LNF borgen dat onze rollen verstevigen en de aansluiting van filmeducatie efficiënter maken, om zo vervolgstappen te kunnen zetten om filmeducatie in Nederlandse onderwijs curriculum breed te verankeren. Daarbij is samenwerking op processen nodig, het borgen van de continuïteit van de hubs belangrijk, en een gezamenlijke agenda noodzakelijk (waarbij de eigen autonomie gewaarborgd blijft met oog voor de regionaal verschillende structuren).

Doorlopend

- Bestendigen samenwerking partners,
- Stroomlijnen van processen en taakverdelingen
- Opzetten meerjarenplan
- Strategische overleggen met Netwerk Filmeducatie en andere hubs over vaststellen positionering, groei- ambitie en kaders Filmhubs.

Succeservaringen

- > Positieve houding nieuwe stakeholders/partners ten aanzien van filmeducatie en ten aanzien van samenwerking;
- > Nieuwe samenwerkingen vertaald in enkele concrete project;
- > Opbouw samenwerking hubs onderling en samenwerking met hubs en LNF.

Leermomenten

- > Onduidelijke kaders zorgen voor veel bewegingsvrijheid, maar ook veel onderlinge verschillen in opvattingen en aanpak tussen hubs;
- > Formuleren van een meerjaren ambitie kan alleen op basis van vaststelling huidige situatie, vertaald in bereik/ambitie/kwaliteit, dus deze 'nulmeting' is van groot belang. Tijdpad, meting en nieuwe subsidieaanvraag moeten goed naast elkaar worden gelegd.

Communicatie & informatie

Omschrijving: Communicatie is verweven in het gehele traject van filmeducatie. Met communicatie gaat het om informeren en inspireren over de mogelijkheden voor en het belang van filmeducatie in het onderwijs en over de functie en diensten van Filmhub Oost. Via onze communicatiekanalen maken wij filmeducatie zichtbaar.

Filmhub Oost moet vindbaar zijn voor elke potentieel geïnteresseerde. De afgelopen 2 jaar is er dan ook in samenwerking met de andere regionale hubs en het LNF geïnvesteerd in een landelijke communicatiestrategie, branding en de website. De communicatiemedewerkers van de hub werken nauw met elkaar samen en komen minimaal 1x per maand bijeen voor overleg. Deze overleggen dragen bij aan de concrete invulling van de campagnes, contentontwikkeling, productontwikkeling en kennisdeling.

Filmhub Oost heeft afgelopen jaar grotendeels geen communicatiemedewerker gehad. Het was in deze periode erg fijn dat we mee hebben kunnen varen op het kompas van de andere hubs en het LNF. Sinds maart 2021 is ook ons team weer versterkt met een communicatiemedewerker. Aan het eind van deze paragraaf zullen de cijfers van de communicatie, die in de kwantitatieve monitor zijn terug te vinden, verder worden toegelicht.

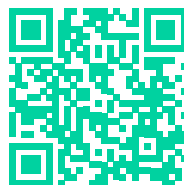
Alvorens over te gaan naar de cijfers lichten wij de landelijke campagne 'filmleraar van het jaar toe'. Het gaat hier weliswaar om een landelijke campagne maar Filmhub Oost is zeer actief geweest in het ondersteunen van deze campagne. De campagne heeft in de regio 2 zeer ervaren filmleraren opgeleverd, die actief meehelpen om filmeducatie Oost en filmeducatie op de kaart te zetten.

Filmleraar van het Jaar 2021: leerkracht PO Sanne Assink

Sanne Assink geeft les op de Petrus basisschool in Hengevelde. Op TikTok heeft ze meer dan 100.000 volgers en hebben haar posts al meer dan 2 miljoen likes. Een indrukwekkend aantal, maar wat maakt haar nou Filmleraar van het Jaar in Oost?

"Leerlingen bewust maken van de leuke kanten van social media én de gevaren die het met zich meebrengt, dat wil ik leerlingen leren!"

Met die intentie is juf Sanne Assink in 2021 Filmleraar van het jaar regio Oost geworden.

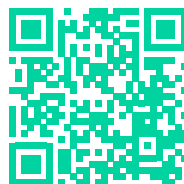

Bekijk via de QR-code de uitreiking
"Filmleraar van het jaar 2021 Oost"
aan Sanne Assink.

Filmleraar van het Jaar 2022: docent Kunst VO Lukas Evers

Lukas Evers begint in 2022-2023 alweer aan zijn dertiende jaar docent Kunst, al zou zijn jonge, energieke uiterlijk dat niet meteen verraden. Lukas Evers is een filmleraar in hart en nieren en brengt het enthousiasme voor film maar al te graag over aan zijn leerlingen. Met succes, want zijn leerlingen lopen al jaren met de prijzen weg tijdens het Nederlands Film Festival voor scholieren, zoals in 2018, 2019, 2020 en 2022.

De jury zegt over hem: "Zijn filmlessen zijn ontzettend goed uitgewerkt en rijk aan informatie. Hij gaat gronding te werk in zijn opzet en biedt de leerlingen veel mogelijkheid om creatief te zijn. Zijn lessen filmeducatie zijn goed en knap van de grond af aan opgebouwd. Het aanbod is divers, maar het allerbelangrijkste is misschien nog wel: hij doet het met veel plezier en enthousiasme. Een bijzonder onderdeel vond de jury ook hoe hij scheikunde en filmeducatie samen laat gaan binnen het onderdeel chemische cinematografie." Nog veel te weinig zien we namelijk dat filmeducatie wordt ingezet bij de bètavakken. Lukas Evers laat zien dat het kan, met succes. Hij is nog in de race voor de landelijke titel Filmleraar van Het Jaar op 16 November 2022.

Bekijk via de QR-code de uitreiking
"Filmleraar van het jaar 2022 Oost"
aan Lukas Evers.

Ambassadeurs van Filmeducatie

Samen met deze twee toppers trekt Filmhub Oost de campagne verder. We zijn ervan overtuigd dat deze leraren inspirerende ambassadeurs zijn voor filmeducatie. Juist omdat dit leidt tot peer-to-peer kennisdeling. Doordat andere leraren zien hoe collega's filmeducatie inzetten én deze kennis met hen delen, raken ze geïnspireerd om zelf inhoudelijk binnen hun vak met filmeducatie aan de slag te gaan. 'De Filmleraar van het Jaar' is daarmee niet alleen een titel, maar ook een voorbeeldfunctie.

In de praktijk: Lukas Evers is een vaak gevraagde gast bij de workshops die Filmhub Oost biedt en zal in de toekomst ook vaker gevraagd worden om zijn visie op filmeducatie, zowel inhoudelijk als vakoverstijgend, met collega's te delen. Sanne Assink en Stefan Oldemenger, die was genomineerd voor Filmleraar van het Jaar 2022, zijn in samenwerking met en ondersteuning van Filmhub Oost actief cursussen gaan geven aan scholen(stichtingen) over hoe filmeducatie kan worden geïmplementeerd in het primair onderwijs.

Communicatie in cijfers

Wat betekenen de termen in de toelichting hieronder?

Bereik: het aantal personen dat de berichten heeft gezien.

Betrokkenheid: het aantal personen dat iets met het bericht heeft gedaan

Mate van betrokkenheid: een procentueel getal, gemeten door de betrokkenheid te delen door het bereik.

LinkedIn verantwoording

In de periode januari 2020 t/m juni 2021, lag het bereik van LinkedIn op 8509 personen. In de afgelopen periode (juli 2021 t/m juni 2022) is hierop verder voortgebouwd. De pagina heeft in deze periode 36.717 personen weten te bereiken. De betrokkenheid is 2217. De mate van betrokkenheid wordt gemeten door betrokkenheid te delen door bereik. Een goede mate van betrokkenheid begint op LinkedIn al vanaf 2 procent. Filmhub Oost heeft een mate van betrokkenheid van 6%, wat betekent dat de inhoud van de content zeer goed aanslaat op de doelgroep (volgers).

Facebook en Instagram verantwoording

In de periode januari 2020 t/m juni 2021 lag het bereik van Facebook en Instagram op 8151 personen. In de afgelopen periode (juli 2021 t/m juni 2022) is hierop verder voortgebouwd.

De pagina heeft in deze periode 13.030 personen weten te bereiken. De betrokkenheid is 700. De mate van betrokkenheid gemeten door betrokkenheid te delen door bereik. Een goede mate van betrokkenheid begint op Instagram en Facebook al vanaf 2 tot 3 procent.

Filmhub Oost heeft een mate van betrokkenheid van 5,4%, wat betekent dat de inhoud van de content zeer goed aanslaat op de doelgroep (volgers).

Uitgevoerde activiteiten tot nu toe

- Infographic in functionaliteit geoptimaliseerd;
- Promotiecampagne Filmleraar van het Jaar & opzetten peer-to-peer kennisdeling i.s.m. de ambassadeurs;
- Publicatie en verspreiding van diverse dossiers en artikelen (verdiepende artikelen, interviews, aanboduitgelicht, onderwijs- en filmtips van festivals en andere aanbieders, agenda);
- Actief aanwezig en activiteiten op social media, LinkedIn, website en in nieuwsbrieven;
- Deelname aan werkgroep communicatie;
- PR& promotie activiteiten;
- Ontwikkelen flyer en folder;
- Regionale campagnes;
- Update videomateriaal;
- Start opzet regionale communicatiestrategie binnen de landelijke afspraken.

Succeservaringen

- > Groeiend aantal volgers, views en likes op artikelen en berichten via diverse kanalen; Peer to peer promotie filmeducatie door ambassadeurs;
- > Afstemming in gezamenlijk communicatietraject (incl. gezamenlijke visuele identiteit, website en huisstijl) van hubs en Netwerk Filmeducatie.

Leermomenten

- > Opbouwen netwerk en investeren in gezamenlijke communicatie-uitingen (lange termijn) botsen soms met korte looptijd project en onduidelijkheid over toekomst impuls (welke investering is te verantwoorden?) moeten goed naast elkaar worden gelegd.

DEEL B ANALYSE VAN VRAAG & AANBOD IN DE REGIO

Het beoogde resultaat van de throughput van de impuls Filmeducatie is dat er regiohubs zijn die als coördinator voor vraag en aanbod van filmeducatie-activiteiten voor het onderwijs functioneren en daarbij scholen ondersteunen in de vraagvorming en zoektocht naar een passende invulling van hoogwaardige filmeducatie binnen hun onderwijs. De regionale hubs zijn regionale aanjaagorganisaties die ingebed zijn in de regionale infrastructuur en actief bemiddelen tussen vraag en aanbod naar en van filmactiviteiten.

B1. Analyse van de aanbodkant

Hieronder beschrijven wij wat de stand van zaken is op het gebied van aanbod in onze regio, en geven antwoord op de volgende vragen: Hoe ziet het aanbod in jouw regio eruit? Is er overschot? Zijn er hiaten?

Het aanbod in de regio

Zowel in Gelderland als in Overijssel zijn er veel aanbieders die kwalitatief goede activiteiten bieden. We hebben een infographic met de aanbieders in de regio. Het veld van aanbieders bestaat uit zelfstandig opererende filmdocenten, filmtheaters, cultuureducatie organisaties, regionale (scholieren) filmfestivals, bibliotheken. Naast regionale aanbieders wordt er in de regio ook gebruik gemaakt van de landelijke aanbieders.

Zelfstandige filmdocenten en cultuurorganisaties

Velen gaan (voornamelijk) op een creatieve wijze met film aan de slag op scholen. Onder filmdocenten bestaat een rijk en gevarieerd aanbod. Filmdocenten en cultuurorganisaties gaan voornamelijk vraaggestuurd te werk. Er worden vlog workshops aangeboden, ze gaan aan de slag met film workshops waarbij – afhankelijk van de doelgroep en niveau – er in meer of mindere mate in gegaan wordt op de keuze / gevarieerdheid van scenario's; het schrijven van storyboards en het al dan niet zelf leren monteren. Naast deze vraaggestuurde benadering worden er concrete producten geleverd/ lesbrieven gemaakt, onder meer op het gebied van mediawijsheid. Ook hebben we ons dit jaar gefocust op lesbrieven voor docenten geschiedenis in samenwerking met regionale en landelijke aanbieders.

Cultuurorganisaties werken goed en nauw samen. Dit geldt ook voor cultuurorganisaties buiten het filmveld (de overige kunstdisciplines). Cultuurorganisaties hebben de handen ineengeslagen om in gezamenlijkheid het onderwijs te bereiken. We delen netwerk en we komen tot co-creaties.

Een mooi voorbeeld van een dergelijke samenwerking is de samenwerking met 'Muziek in de Klas' en Filmhub Oost. Onze nationale vlogger Teun Peters heeft een in een online vlogles leerlingen van groep 7 & 8 opgeleid tot *Royal Reporters* om de optredens van de lokale 'Doe Maar Mee Bands' vast te leggen in een videoverslag/ vlog. Deze vlogs zijn meegenomen in een groot videoverslag als verjaardagscadeau aan niemand minder dan koningin Maxima.

Filmtheaters

Filmtheaters richten zich meer op de receptieve kant van filmeducatie en bieden een rijk palet aan films waar scholen naar toe kunnen. In beide provincies zijn filmtheaters aanwezig die een educatief medewerker in dienst hebben. Maar niet alle filmtheaters hebben de kennis in huis tot het voeren van (goede) nagesprekken. We hebben afgelopen jaar dan ook ingezet op een cursus 'Modereren Kun Je Leren'. Ook horen we dat er vanuit scholen een grotere vraag is naar lesmateriaal/ lesbrieven bij films dan dat er nu geboden wordt door filmtheaters. Hier ligt een taak voor Filmhub Oost om de komende periode verder in te zetten op bemiddeling en deze behoefte te ventileren naar de filmtheaters; door de juiste filmdocent te koppelen aan een school en / of filmtheater, dan wel door filmtheaters en scholen te koppelen aan aanbieders met de juiste kennis. We maken hiervoor gebruik van ons netwerk van regionale en landelijke aanbieders. Afgelopen periode hebben wij het kennisdossier 'filmeducatie in je filmtheater' doorontwikkeld met het LNF en Filmhub Midden. In deze nieuwe versie is deze behoefte ook meegenomen.

Alhoewel de stedelijke dichtheid in beide provincies vrij groot is, zijn er desondanks scholen die geen filmtheater in de buurt hebben en daardoor niet (vaak) een filmtheater bezoeken. Op deze scholen proberen we aan de slag te gaan met proeftuinen, de crash course filmeducatie en de filmtechnieksets. Of juist door daar kennismakingslessen van Go Short en InScience aan te bieden.

Zoals reeds uiteengezet in deze evaluatie zijn beide provincies verschillend en hebben daarmee ook een andere werkwijze. Wat nog niet genoemd is, maar wel kenmerkend voor landsdeel Oost is dat de Biblebelt dwars door deze twee provincies loopt. Scholen in de Biblebelt hebben een andere aanpak nodig. Film past niet in hun christelijke onderwijsvisie en als er al aan filmeducatie gedaan mag worden is de filmkeuze precair. Magie is des duivels en moet dan ook vermeden worden.

Festivals

In Gelderland zijn er twee filmfestivals aanwezig die inzetten op educatie: InScience en Go Short. Ons doel is om hun programma's via lokale filmtheaters ook in Overijssel uit te voeren. Belangrijk voor de komende periode is om oog te houden voor het (voortgezet) speciaal onderwijs als doelgroep. Zij hebben aangegeven dat er momenteel nog te weinig aanbod is wat helemaal aansluit bij de verschillende doelgroepen binnen het (v)so. Het afgelopen jaar heeft er een kleine pilot filmeducatie plaatsgevonden op een middelbare school voor speciaal voortgezet onderwijs. Het komend jaar hopen wij met deze ervaring grotere stappen te gaan zetten.

In Gelderland is er een goed netwerk van culturaanbieders via regionale cultuurpunten. Desondanks zijn er witte vlek-gebieden waar scholen zitten die niet onder een cultuurpunt vallen. Daar hebben we ook dit jaar weer extra aandacht aan geschonken, door scholen in die regio's actief te benaderen voor een gesprek. Een groot deel van de scholen bereiken we inmiddels. We zetten deze gesprekken ook de komende periode weer voort.

Bibliotheken

Bibliotheken hebben voor scholen een rijk aanbod ten aanzien van leesvaardigheid en digitale geletterdheid. Binnen de digitale geletterdheid richten zij zich met name op het veilig gebruik van internet en social media en technische vaardigheden. We constateerden vorig jaar al dat film- en beelddeducatie nog in een witte vlek zit bij bibliotheken en dat er dan ook nog volop kansen zijn om bibliotheken te ondersteunen en wegwijs te maken in film- en beelddeducatie.

Afgelopen jaar heeft Filmhub Oost in samenwerking met bibliotheken om dit hiaat op te lossen. De komende periode zetten we deze samenwerkingen voort.

We mogen concluderen dat Overijssel en Gelderland een rijk aanbod hebben. De afgelopen periode hebben we ons in gezamenlijkheid met ons netwerk naast filmeducatie binnen het cultuuronderwijs, ook volop bezig gehouden met filmeducatie curriculum breed. Het afgelopen jaar lag daarbij de focus op taal en geschiedenis. De komende periode komen daar burgerschap en aardrijkskunde bij.

Hiaten, behoeftes en obstakels (bij aanbieder)

In de vele gevoerde gesprekken die we de afgelopen periodes gevoerd hebben met ons netwerk (van aanbieders) hebben we de volgende inzichten verworven:

Filmdocenten en filmtheaters

- Filmdocenten hebben behoefte aan tools: hoe kunnen ze het onderwijs de waarde van filmeducatie voor het onderwijs laten zien? En indien nodig overtuigen van het belang ervan? Hiermee zijn we aan de slag gegaan. We hebben individuele ondersteuning gegeven en hebben we ze geholpen bij het neerzetten van een goede communicatiestrategie richting het onderwijs.
- Filmdocenten missen enige kennis over financieringsmogelijkheden om hun product verder te ontwikkelen dan wel uit te voeren in het onderwijs. Dit gaan we komende periode verder oppakken door ze een overzicht te geven waar de financieringsmogelijkheden liggen bij het onderwijs en de fondsen.
- Filmdocenten zijn (soms) nog zoekende via welke wegen binnen het curriculum ze hun product kunnen aanbieden. Via kennissessies blijven wij filmdocenten hierover informeren. Er doen zich steeds nieuwe kansen voor. Dit is een doorlopend proces.
- Filmdocenten missen soms didactische onderwijsvaardigheden om het volledige onderwijsveld te kunnen bedienen. Hiervoor blijven wij kennissessies organiseren.

- Filmdocenten zouden graag begeleiding willen in hoe ze binnen het onderwijs de landelijke leerlijn film kunnen toepassen. Dit zal gaan gebeuren in samenwerking met het LNF. Op dit moment wordt de leerlijn doorontwikkeld en concreter gemaakt.
- Actieve filmeducatie is duur vanwege hoge kosten van materialen. Wij hopen met ons 'Film Finance Fit' project en de uitbreiding van onze technieksets dit obstakel deels op te lossen.
- Filmtheaters hebben behoefte aan tips voor het voeren van nagesprekken met scholieren. Hiervoor hebben we de cursus 'modereren kun je leren' ingezet en blijven deze inzetten.
- Filmtheaters willen graag in contact komen met filmdocenten en organisaties om mee samen te werken op educatievlak. Wij blijven bemiddelen.

Verspreiden en verbinden

Als hub zien wij het als onze taak om het regionale netwerk te blijven voeden met kennissessies over voor hen relevante onderwerpen. Cultuurbemiddelaars en intermediairs houden wij op de hoogte van alle ontwikkelingen en producten omtrent filmeducatie in onze regio en landelijk en we verbinden de juiste partijen aan elkaar en aan het onderwijs.

B2. Analyse van de vraagkant

Hieronder beschrijven we wat de stand van zaken is op het gebied van de vraagkant in onze regio, en geven we antwoord op de volgende vragen: Is de vraag naar filmeducatie van scholen/leraren (in de regio) in beeld gebracht/geactualiseerd? Zo ja, op welke manier? Wat als sprake is van een latente vraag naar filmeducatie?

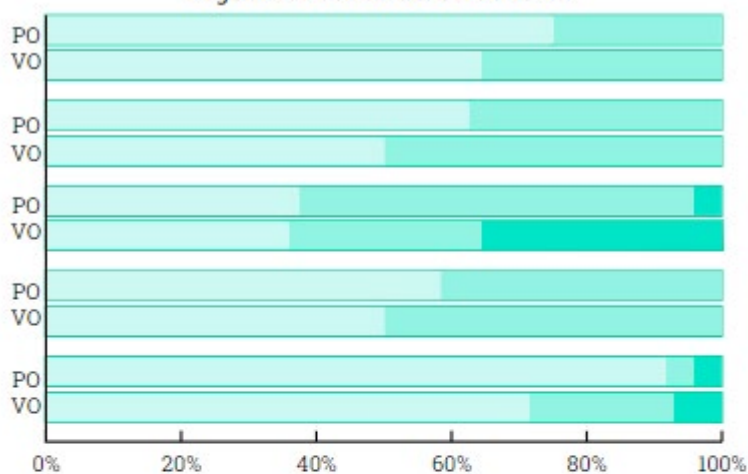
Het aantal scholen waarmee wij structureel in contact zijn blijft groeien. Ook komen er steeds meer vragen vanuit scholen uit het speciaal onderwijs. Met al deze scholen zijn verschillende activiteiten uitgevoerd, waarmee voldaan is aan de wens van de school en maatwerk is geleverd. Bij nagenoeg alle activiteiten is een lokale intermediair en/of aanbieder betrokken geweest. we werken ook steeds meer samen met landelijke aanbieders om aan de groeiende vraag vanuit scholen te kunnen voldoen.

Er zijn ook concrete vragen vanuit PO scholen, vooral als ze werken met de schoolmethode Blink. Deze uitgeverij is een grote speler in onderwijs en is net als wij dol op film; ze hebben in hun lesmethode de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en natuurkunde samengevoegd en er inspirerende projecten van gemaakt. In deze projecten speelt filmeducatie een grote rol. Scholen die met deze methode werken, willen graag onze filmtechnieksets lenen om de filmopdrachten in de onderwijsmethode te ondersteunen. Deze scholen zullen uit gaan blinken in filmeducatie, waarmee ze de onderwijsmethode naam eer aan doen.

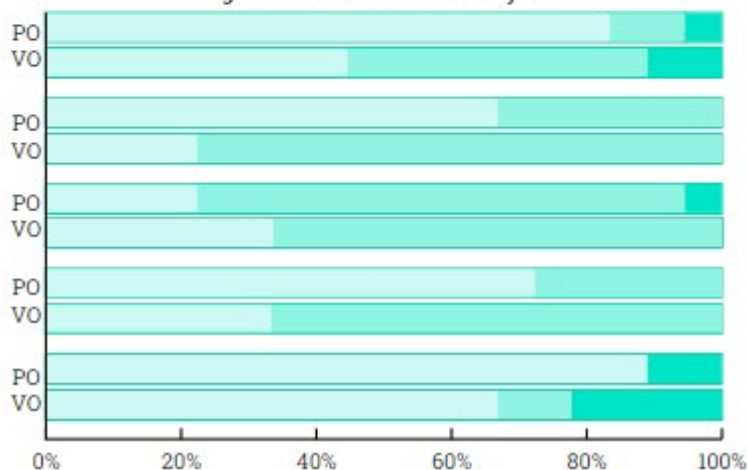
We blijven werken aan onze missie om het onderwijs de meerwaarde te laten zien van filmeducatie in hun schoolcurriculum. Ook blijven we doorgaan met het in kaart brengen van kansen in het onderwijs voor filmdocenten en filmtheaters.

De vraag naar filmeducatie is goed in beeld gebracht. Hoe het staat met de verankering van filmeducatie in Overijssel en Gelderland is tevens in beeld gebracht door Emiel Copini in zijn onderzoek¹. Hieronder de grafieken:

Figuur 1. Scenario's Gelderland

Figuur 2. Scenario's Overijssel

Het eerste wat opvalt in bovenstaande grafieken is dat filmeducatie op meer dan 80% van de scholen 'niet' (fase 1) of 'nog maar ad hoc' (fase 2) verankerd is. Er zijn twee opvallende uitzonderingen: op 1/3 van de VO-scholen in Gelderland is filmeducatie op het gebied van programma 'gestructureerd' (scenario 3) verankerd. Dit betekent dat 1/3 van de VO-scholen in Gelderland filmeducatie op enige wijze al gestructureerd hebben opgenomen in hun

¹ Emiel Copini – 'Verankering in Beeld', 2020. Terug te lezen via <https://cloud.filmeducatie.nl/s/KpjLAPZBHGzn8rs>

onderwijsprogramma. Naast de fases zijn er op basis van de antwoorden ook verankeringscores berekend, gezien vanuit de vijf pijlers voor PO en VO. Deze score geeft aan hoever scholen op weg zijn naar verankering op een schaal van 0 (vergelijkbaar met fase 1, niet verankerd) tot 100 (vergelijkbaar met fase 4, volledig verankerd).

De figuren hieronder laten zien dat de medianen (de middelste waarde van de verdeling) van de verankeringscores voor scholen in het VO in zowel Gelderland als Overijssel gelijk of hoger ligt dan in het PO. Filmeducatie lijkt hiermee dus verder verankerd te zijn in het VO dan voor scholen in het PO. De verklaring lijkt ons te liggen in het feit dat in het VO filmeducatie een structurelere plek heeft gekregen binnen het vak CKV, dat gegeven wordt door opgeleide kunstvakdocenten. In het PO is de docent meer een generalist die alles moet kunnen.

hierna schetsen we kort welke 5 pijlers – waarnaar verwezen wordt in het onderzoek – er zijn en wat deze inhouden.

Toelichting pijlers

1. Visie

De eerste pijler ‘visie’ is gericht op de vraag of er in de school, bij directie, bij leraren, of bij gelieerde partijen, zoals aanbieders, filmmakers en theaters, een visie bestaat op filmeducatie.

2. Aansluiting

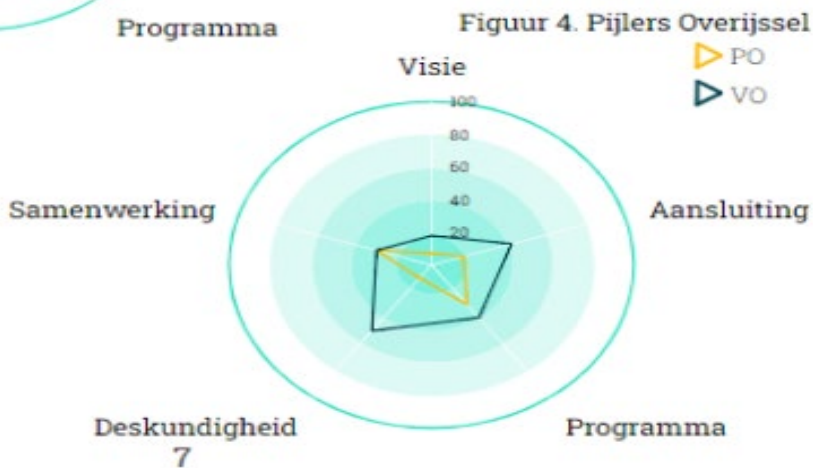
De tweede pijler ‘aansluiting’ gaat over de vraag op welke wijze de respondent kijkt naar hoe filmeducatie ‘passend’ is of kan zijn bij de ervaring, kennis, en belevingswereld van de leerling.

3. Programma

Hoe past filmeducatie in het programma?

Deze derde pijler draait om de vraag welke plek filmeducatie heeft in het schoolcurriculum.

Terwijl film bij veel vakken kan worden ingezet, is er tegelijk in het onderwijsprogramma vaak geen expliciete aandacht voor. Zo zagen we dat in het OECD-rapport (Winner et al., 2013) over de impact van kunsteducatie in Europese context nauwelijks aandacht was voor filmeducatie en dat film vrijwel nergens een gevestigd onderdeel is van de curricula. In het huidige Nederlandse onderwijscurriculum komt het evenmin aan bod.

En in de regeling 'Cultuureducatie met kwaliteit 2021-24' komt filmeducatie ook nog niet goed naar voren (Fonds voor Cultuurparticipatie, 2020). Al kunnen we wel concluderen dat we in Gelderland en Overijssel in samenwerking met de cultuurpunten hard aan het werk zijn om deze disbalans recht te trekken.

4. Deskundigheid

De vierde pijler gaat over de deskundigheid die er aanwezig is of die gewenst is in de school. Het kan gaan om deskundigheid die al 'in huis' is, maar ook om deskundigheid die wordt 'binnengehaald' of 'ingehuurd'. Er worden in Nederland geen leerkrachten of docenten specifiek opgeleid tot filmdocent. Er is geen educatieve traditie binnen filmeducatie zoals die er wel is voor de traditionele kunstdisciplines. De hubs, het LNF en onze landelijke partners proberen dit kennisgat te dichten. Hiervoor organiseren zij enerzijds trainingen, na- en bijscholingen. Daarnaast richten zij zich op de leraren opleidingen. Er wordt hard aan de weg getimmerd om filmeducatie via opleidingseenheden en minoren te verankeren in het hoger onderwijs.

5. Samenwerking

De vijfde pijler is gericht op de vraag hoe en in welke mate er wordt samengewerkt tussen verschillende partijen, binnen- en buitenschools. Deze pijler is vanzelfsprekend van belang wanneer er aan de kracht en kwaliteit van regionale netwerken wordt gebouwd.

Informereren, inspireren en enthousiasmeren

Er is nog volop werk aan de winkel voor de hubs. Gestaag timmeren we aan de weg en werken wij aan verankering van filmeducatie in het onderwijs. De komende periode gaan we samen met ons regionale netwerk van filmaanbieders, partner hubs en het LNF door met onze mooie missie door te informeren, te inspireren en te enthousiasmeren.

Voor leraren is het van belang om te weten wat de opbrengst is van filmeducatie en hoe het bijdraagt aan de te behalen onderwijsdoelstellingen. De komende periode gaan we dit voor het onderwijs inzichtelijk maken. Filmeducatie is niet alleen verder leuk, maar draagt wel degelijk bij aan onderwijsdoelstellingen curriculum breed.

